

Saksfremstillinger per e-post av 24.6.2024, for rovviltnemnda i region 8

Sted: per e-post

Tid: 24.6.2024–26.6.2024, 2 timer

Sakliste

33/24 Godkjenning av innkalling og sakliste

34/24 Klager fra ARV – Aktivt Rovdyrvern og NOAH – for dyrs rettigheter, på supplerende kvote for betinget skadefelling av bjørn

33/24 Godkjenning av innkalling og sakliste

– Innstilling til vedtak –

Rovviltnemnda for region 8 godkjenner innkalling og sakliste sendt ut per e-post 24.6.2024.

34/24 Klager fra ARV – Aktivt Rovdyrvern og NOAH – for dyrs rettigheter, på supplerende kvote for betinget skadefelling av bjørn

– Innstilling til vedtak –

Den supplerende kvoten for betinget skadefelling av bjørn truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften § 8 jf. §§ 1, 3 og 4.

Saksfremstilling

I brev av 7.6.2024 samt 20.6.2024 klager henholdsvis ARV – Aktivt Rovdyrvern og NOAH – for dyrs rettigheter, på rovviltnemndas vedtak fattet per e-post 30.5.2024–31.5.2024, sak 26/24, om supplerende kvote for betinget skadefelling av to bjørner 1.6.2024–15.2.2025.

ARV og NOAH har også klaget på rovviltnemndas vedtak av 19.4.2024 om kvote for betinget skadefelling av tre bjørner for perioden 1.6.2024–15.2.2025, den kvoten ble fylt, klagen er oversendt Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Etter at rovviltnemnda vedtok denne kvoten på to bjørner er det ved skadefelling felt en bjørn som er belastet kvoten.

Klagene

Vi viser til klagene i sin helhet, og trekker frem fra hver av klagene:

ARV – Aktivt Rovdyrvern

- mener bjørnens bestandsstatus samt det at bestanden ligger under bestandsmålet både

nasjonalt og regionalt betyr at det ikke skal gis kvote for betinget skadefelling.

- provoserer opplyst hvilke grep rovviltnemnda har gjort for å få bestanden av bjørn opp på bestandsmålet.

- mener rovviltnemnda ikke har vedtaksmyndighet på bjørn, fordi arten ligger under bestandsmålet.

NOAH – for dyrs rettigheter mener:

- at det ikke er effektivt å skyte rovdyr for å unngå tap av beitedyr. De viser til at det bør legges mer vekt på ikke-dødelige forebyggende tiltak, i stedet for felling.

- at vilkåret om bestandens overlevelse ikke er oppfylt.

- at vilkåret om skade er ikke oppfylt.

- at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt.

- at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av bjørn, og strider med nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i naturmangfoldloven, Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen.

Vurdering

Betinget skadefelling er vedtak med hjemmel i naturmangfoldlovens § 18 om felling av bestemte individer knyttet til bestemte situasjonen, for å stanse eller forhindre skade på bufe eller tamrein. Fellingstillatelser avgrenses derfor i tid og rom. Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelsen i regelen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt. Før en eventuell skadefelling gis, skal det gjøres en konkret vurdering jf. rovviltforskriften og naturmangfoldloven. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til områdets betydning som beitemark, skadens omfang og utvikling, potensialet for videre skader og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

Det er ikke opp til rovviltnemnda å vurdere hvorvidt nemnda har vedtaksmyndighet. I saksfremstillingene for vedtaket ble det vist til brev fra KLD av 19. mai 2023 «Vedtaksmyndighet for brunbjørn og retningslinjer» hvor rovviltnemnda i region 8 ble overført vedtaksmyndighet for brunbjørn på bakgrunn av at bestanden nasjonalt ble beregnet til 9,5 ynglinger og at det vil si 10 ynglinger med normale avrundingsregler. Ifølge *NINA rapport 2454 DNA-basert overvåking av brunbjørn i Norge i 2023* har beregnet antall ynglinger gått opp fra 9,5 til 9,6 i landet og i region 8 har beregnet antall ynglinger gått opp fra 3,0 til 3,1.

Klima- og Miljødepartementet sendte nytt brev vedrørende vedtaksmyndighet for brunbjørn og retningslinjer. Dette ble mottatt 3.5.2024 og har ref. 23/2946-. Her vises det til brev av 19. mai 2023, og til at antall ynglinger i 2023 er beregnet til 9,6 og at rovviltnemndene har vedtaksmyndighet for brunbjørn i 2024.

Rovviltnemnda har ikke myndighet til å vurdere flytting av dyr som et alternativ. Rovviltnemnda har myndighet til å gi Statsforvalteren en kvote for betinget skadefelling av bjørn. Innenfor denne kvoten kan Statsforvalteren i konkrete tilfeller vurdere skadefelling av bjørn. Uavhengig av om

Statsforvalteren har en slik kvote kan Miljødirektoratet av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om skadefelling eller om kvote for betinget skadefelling.

Vedtak om uttak av bjørn kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nåes på annen måte. Beslutningsgrunnlaget er best når det vurderes så nært opp til beslutningen som mulig. Rovviltnemnda vurderer at uttak eller ikke uttak av bjørn i liten grad avhenger av om Statsforvalteren har kvote når situasjonen oppstår. Det er snarere et spørsmål om Statsforvalteren eller Miljødirektoratet skal ta avgjørelsen.

Rovviltnemnda for region 8 har i brev datert 4.9.2017, med svar på høring av endringer i rovviltforskriften skrevet:

Erfaringer fra kvoter for skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv har vist at kvotene ikke har hatt praktisk betydning. Saksbehandling for vedtak om kvotene, og klagebehandlinger, tar mye ressurser hos fylkesmenn og rovviltnemnder. Kvoter må eventuelt bestemmes før en akutt situasjon, og da har rovviltnemnda lite presist grunnlag for å fastsette kvoter som er kalibrert i forhold til rovviltbestanden.

Fylkesmannen har best grunnlag for å vurdere skadefelling opp mot rovviltbestanden når det oppstår en akutt situasjon. Vi mener rovviltets interesser også vil bli ivaretatt gjennom eventuelle klager på fellingstillatelser, og klageinstansens avgjørelser som vil være førende for fremtidige vedtak.

Betinget skadefelling er noe helt annet enn lisensfelling. Det er uttak av enkeltindivider basert på en konkret helhetsvurdering av hva en oppnår, og hva en mister jf. rovviltforskriften og naturmangfoldloven.

Nemndas vurdering var at kvoten ikke er til hinder for fortsatt vekst i bjørnebestanden. Vurderingen er basert på bestandsberegningene ut fra samlet DNA fra bjørner i regionen. Vi vurderer at det er god oversikt over bjørnebestanden i regionen.

For å få bestanden av bjørn opp på bestandsmålet og samtidig ivareta beitenæringene på best mulig måte jf. rovviltforliket av 2011, rovviltforskriften og naturmangfoldloven, så har rovviltnemnda vedtatt forvaltningsplan for rovvilt, hvor det er en differensiert forvaltning av bjørn og hvor vi etter beste evne gir føringer for bruk av tildelte forebyggende og konfliktdempende midler. Bjørnebestanden i region 8 har hatt en vesentlig økning de siste årene. I regionen ble det i 2017 registrert 21 binner, i 2023 var registrerte binner økt til 36 (NINA rapport 2454).

Tall fra bjørn- og tamreinprosjektene i Sverige viser at det er stor individuell forskjell på bjørner sin drapstakt. Statsforvalteren mener bjørn har et betydelig skadepotensial i kalvingsområder for rein. Endringer i klima og en stigende bestand gjør at vi opplever en større konflikt mellom reindrift og bjørn enn tidligere, i både tid og rom. Reindriften klarer ikke alltid å dokumentere tap på barmark. Gjennom prosjektet i Idre sameby ser man tydelig hvor raskt folk må være på plass for å finne rester av reinkalv som er tatt av bjørn. All den tid reindriften ikke klarer å dokumentere tap av kalv, har det de senere årene blitt dokumentert mye jaging i reinflokker.

Det oppstår akutte skadesituasjoner med bjørn hvert år i B-området for bjørn i rovviltregion 8. Utviklingen i bjørnebestanden viser gjennom DNA-registreringer at binnefronten og den faste forekomsten av bjørn nærmer seg områdene med sau på beite i B-området i Finnmark.

Vår vurdering er at en effektivering av supplerende skadefellingskvote på to bjørn i regionen ikke vil

være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet for bjørn. Vår vurdering er at en slik kvote og ev. uttak ikke vil true bestandens overlevelse. Vi vurderer at kvoten er i tråd med nasjonale og internasjonale lover og føringer.

Konklusjon

Kvoten for betinget skadefelling av bjørn truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften § 8 jf. §§ 1, 3 og 4.